عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كُلُّ أُمَّتِى يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى" قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: "مَنْ أَطَاعَنِى دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِى فَقَدْ أَبَى".

Ebu Hüreyre'nin naklettiğine göre Resulullah (sav) şöyle buyurdu: *"Yüz çevirenler dışında bütün ümmetim cennete girer."* Ey Allah'ın Resulü! Yüz çevirenler kimlerdir? diye sorulunca Peygamber (sav): *"Kim bana itaat ederse cennete girer, kim de bana karşı gelirse (cennete girmekten) yüz çevirenlerden olur."* buyurdu.

(Buhari, "İtisam", 2)

1.2.4. Senet-İsnat

Senet, hadisin ilk kaynağına ulaşan ravi zincirine denir. **İsnat** ise hadisin ravileri belirtilerek ilk söyleyenine nispet edilmesidir.[21] Senet ve isnat kavramları birbirlerinin yerine kullanılabilmektedir. Hadislerde kullanılan senet sistemi günümüzdeki dipnotlara benzemektedir. Zira senetler sayesinde hadislerin Hz. Peygamber'den rivayetin yer aldığı kaynağa kadar kimler aracılığıyla iletildiği tespit edilir. Hadislerin güvenilirliği öncelikle senet ve bu senet içerisinde yer alan raviler esas alınarak kontrol edilmektedir. Senedi olmayan rivayetler, hadis âlimlerince asılsız haber kabul edilmektedir.

Hadis âlimleri rivayetlerin senetlerle aktarılmasına büyük özen göstermişlerdir. Dolayısıyla hadis okurken rivayetlerin senetleriyle kaydedildiği kitaplar tercih edilmelidir. Senedi veya kaynağı belli olmayan rivayetler konusunda ise dikkatli davranılmalıdır.

Sıra Sizde

"Geçmişe ait bilgilerin aktarılmasında isnad kullanımı büyük bir öneme sahipti. Bazı hadis âlimleri bu durumu 'İsnad dindendir.', 'İsnad müminin silahıdır.' gibi ifadelerle belirtmişlerdir."

(Yücel, "Hadis İlminin Ortaya Çıkışı", 266)

Metinde de vurgulandığı üzere isnadın bu kadar önemli olmasının temel sebebi nedir?

Sahabe hadis naklederken isnatlara büyük bir özen ve titizlik göstermiş, onlardan bu rivayetleri alan sonraki nesiller de hadisleri senetleriyle aktarmışlardır. Bu durum bir örnek üzerinden şu şekilde gösterilebilir:

SENET

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ مَهْدِيٍّ
قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِى ثَابِتٍ، عَنْ مَيْمُونِ
بْنِ أَبِى شَبِيبٍ، عَنْ أَبِى ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اِتَّقِ اللّٰهِ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الحَسَنَةَ
تَمْحُهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ."

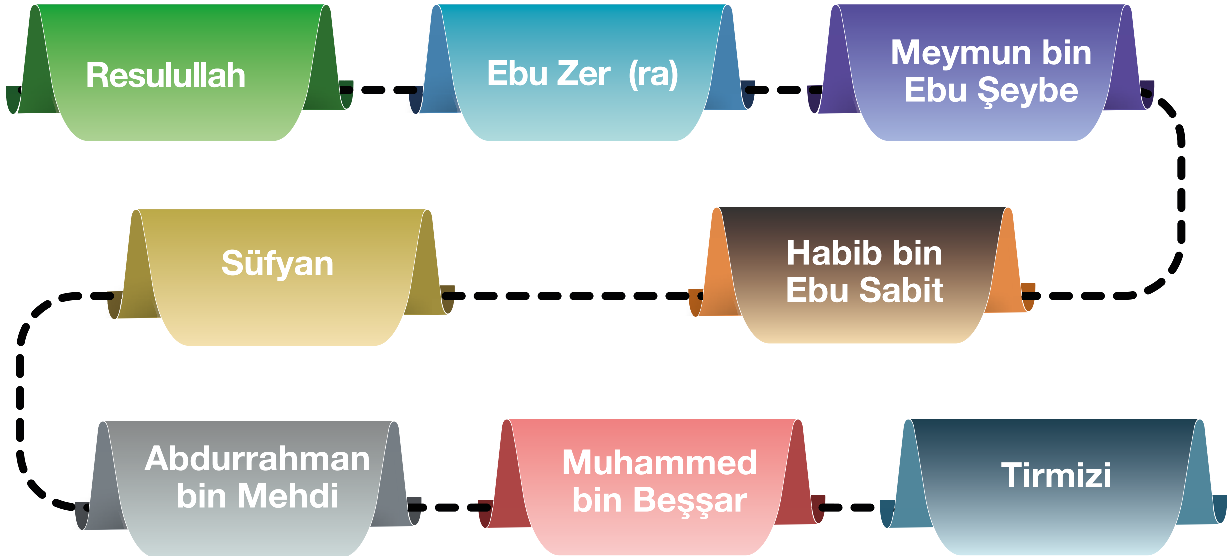
METİN

Muhammed bin Beşşar bize Abdurrahman bin Mehdi'den; Abdurrahman, Süfyan'dan; Süfyan, Habib bin Ebu Sabit'ten; Habib, Meymun bin Ebu Şeybe'den; Meymun, Ebu Zer'den naklettiğine göre Resulullah şöyle buyurdu: *"Nerede olursan ol, Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde ol! Kötülüğün peşinden iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlâka uygun biçimde davran!"*[22] Söz konusu hadiste isimlerin yer aldığı kısım, rivayetin Hz. Peygamber'den Tirmizi'ye kadar kimler aracılığıyla ulaştığını göstermektedir.

Hadis ilmi ile ilgili kavramlara dair e-içeriğe bu karekod üzerinden ulaşabilirsiniz.

Aşağıda yer alan grafikte hadisişerifin Hz. Peygamber'den Tirmizi'ye kadar hangi raviler aracılığıyla aktarıldığına yer verilmiştir.

Grafik Bilgi 1.3

İlgili hadisişerifin Peygamberimizden Tirmizi'ye hangi raviler aracılığıyla ulaştığını gösteren senet